

Barne-, likestillings-
og inkluderingsdepartement
Samlivs- og likestillingsavdelingen
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Vår ref.
tost

Deres ref.
12/

Dato:
28.11.12

Høringsuttalelse fra Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo vedr. Høring - forslag til lovendringer for å gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep

Myrsnipa samværssted (MSS) er en virksomhet i Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo (SKBO), startet opp med å tilrettelegge for samvær med tilsyn i 2002. MSS har syv ansatte inkludert prosjektlederen for "Innsattes barn". MSS innehar fire leiligheter som er innredet barnevennlig og som har alle fasilitetene som er vanlig å ha i et hjem. MSS tilrettelegger og gjennomfører nå årlig for ca 1200 samvær, hvor det i de fleste samværene blir ført tilsyn. Det er i hovedsak barneverntjenestene i Oslo som er oppdragsgiver, men også mange andre kommuner sine barnevern har jevnlig benyttet seg av MSS sine tjenester. Bufetat Region Øst har også delegert en del av sine saker til MSS i årene fra 2007 og frem til i dag. Dette høringsvaret bygger på våre erfaringer fra arbeidet i Myrsnipa samværssted.

SKBO er glad for at departementet nå kommer med forslag til lovendringer i barneloven, som gir bedre beskyttelse av barn, mot vold og overgrep.

1. Det er flott at departementet mener at samværsretten fortsatt skal stå sterkt, men at det ikke skal fastsettes samvær som ikke er til barnets beste. Det må være barnets behov som settes i høysetet og som må være det styrende. Hensynet til å beskytte barnet mot vold og overgrep må være overordnet alle andre hensyn. Det vil likevel her være fristende å komme inn på problematikken rundt barnets lojalitet til den av foreldrene barnet bor sammen med. Vi opplever av og til at den av foreldrene barnet bor hos har kommet med sterke "føringer" for hva barnet skal mene / si / oppføre seg. Den eneste måten å kunne avdekke hva barnet virkelig mener og har behov for, er å bruke ressurser på bruk av det vi kaller barnesamtalen. Alle barn skal høres, ingen aldersgrense her. Det vil også i enkelte saker være riktig og viktig å realitetsorientere den av foreldrene som eventuelt forsøker å manipulere sitt barn, om hva konsekvensene for relasjonen til barnet, på sikt vil bli / være. Motvilje mot samvær må lede til at saken belyses nærmere og at all relevant informasjon inntas før samvær

eventuelt fastsettes, eventuelt helt avvises. Om det skulle fremkomme, etter at alle momenter i saken er vurdert, at samvær ikke er til beste for barnet, så skal ikke samvær igangsettes. Barneperspektivet må styrkes i disse sakene. Både barna og familiene bør kunne følges opp tettere underveis i slike samværsprosesser.

2. Det er fint at departementet tydeliggjør barnevernets ansvar og rolle i disse vanskelige og kompliserte barnefordelingssakene. Det er slik SKBO ser det ønskelig at barnevernet går inn i flere av disse sakene, etter bekymring fra domstolen.

3. Vi ser at i barnefordelingssakene som MMS gjennomfører tilsyn i, ofte kommer beskyldninger fra foreldrene. Disse beskyldningene kommer både fra den som har den daglige omsorgen og fra den som har samvær med barnet. Ofte oppleves konfliktnivået så høyt at ting kan sies i affekt. SKBO mener at dette høye konfliktnivå som finnes i disse sakene mellom biologiske foreldre er skadelig for barnet i seg selv. Foreldrene bør få en realitetsorientering om hva slike konflikter kan føre til av negativ art for barnet. Når det gjelder selve påstandene som foreldrene kommer med om hverandre, er det vanskelig å gå inn i dette, uten å sette seg grundig inn i alle sidene ved saken. Det er derfor slik SKBO ser det viktig at det settes av nok ressurser til å få opplyst saken best mulig.

4. Det at flere barn MÅ høres før domstolen endelig tar stilling, er gode nyheter. Det som her blir utfordringen slik vi ser det, er hvem som skal høre barnet, skal det være en helt "ukjent" sakkyndig, eller en som barnet i utgangspunktet kjenner og har tillit til? Hva med å i større grad kunne bruke en lærer / sosiallærer på skolen barnet går? Små barn kan ha vanskelig for å uttrykke seg / gjøre seg forstått i slike saker. Vi har erfaring med å samtale med barn i forhold til vanskelige spørsmål. Slike samtaler kan være ressurskrevende i forhold til tidsbruk. Vi er derfor opptatt av at departementet er tydelig på at det skal settes av nok tid til samtaler med barnet.

Vi har behov for enda en gang å påpeke viktigheten av at det er barnets behov som virkelig er avdekket, og slik hindre at det er foreldrenes behov som overføres til å bli barnets behov.

Vi er helt enig i at der barn over tid viser at samværet oppleves som ubekvemt, forvirrende eller skremmende, skal avsluttes, og at barnet slipper å ha samvær. Det er likevel slik at den som barnet bor hos i stor grad kan overføre frykt og følelser til barnet i forhold til samværsforelderen. Det kan for eksempel være at moren selv har vært utsatt for vold av samværsforelderen, og overfører dette automatisk til barnet. I disse sakene trengs det utstrakt veiledning også til den som barnet bor hos, dette sett ut i fra at vi skal tenke på prinsippet om barnets beste. Det at barnet skal informeres om utfallet / resultatet av saken er av svært positiv karakter. Vårt inntrykk er at barnet ofte glemmes i disse prosessene.

Vi støtter forslaget om at dommeren får et overordnet ansvar for å informere.

5. For SKBO er det en selvfølge at også dommere i vanskelige barnesaker skal ha meldeplikt til barnevernet. Det er viktig at dette nå blir tatt inn både i domstolloven og barneloven.

6. Det at de økonomiske kostnadene til sakkyndig bistand dekkes av partene kan slik departementet selv bemerker føre til at det er en fare for at noen saker ikke blir grundig nok utredet av økonomiske hensyn. Av hensyn til barnets beste, bør staten dekke slike utredninger der domstolen finner det nødvendig med bruk av sakkyndig.

7. Det at barn er lojale med sine foreldre er en kjent sak, det bør av den grunn vurderes om opplysninger som barnet kommer med i en samtale kan hemmeligholdes. Spesielt bør dette kunne vurderes om barnet kommer med opplysninger som det må antas å kunne skade forholdet mellom barnet og en av foreldrene.

8. Det er en utfordring at oppsatt samværsplan ikke følges opp av foreldrene. Vi ser noen ganger at oppsatt plan ikke følges. Vi mener det er en forskjell om det er den barnet bor sammen med som ikke følger, kontra den som skal ha samværet som ikke følger opp. Kan det eventuelt vurderes om det i større grad skal innføres bøter for ikke å bringe barnet til samvær? Om samværsforelder uteblir over flere ganger, uten godt dokumentert grunn, bør samvær stoppes. Det bør uansett innføres sykemelding fra lege hvis en avlysning skyldes sykdom. Det at barn må vente på foreldre som ikke kommer til samvær er svært uheldig, og ikke akseptabelt.

Om den av foreldrene som barnet bor hos, nekter samværsforelder samvær grunnet en reell frykt for at barnet utsettes for vold eller overgrep hos samværsforelder, må dette utredes og undersøkes nærmere av domstolen eventuelt barnevernet. Det er viktig at terskelen for å avskjære samvær fortsatt er høy, men at barnets interesser må gå foran foreldrenes rettigheter. Det blir for domstolene en viktig oppgave å avdekke påstander som ikke er holdbare sett i forhold til de beskyldninger som foreldrene kan komme med i slike saker.

9. Det er bra at retten skal treffe foreløpig avgjørelse i saker der det er risiko for vold eller overgrep dersom en av partene krever det. Dette sett i forhold til at barnet skal beskyttes mens saken verserer i rettsystemet.

10. Det er positivt om barnevernloven endres slik at barnevernet har hjemmel for å pålegge hjelpetiltak i samværshjemmet.

11. Det bør i større grad sørges for ressurser til kursing og opplæring i forhold til samtaler med barn. Om ikke et barn blir hørt i en sak hvor barnet skulle vært hørt, er dette en saksbehandlingsfeil som bør føre til en oppheving av den rettslige avgjørelsen.

12. Det er bra om departementet ber domstolen i sin vurdering se til om barnevernet allerede bistår barnet og familien. Er barnet og familien allerede kjent i barnevernet, mener jeg at saken uansett bør høre hjemme her. Dette for å unngå for mye byråkrati og ressursbruk. I saker der rus, vold, psykiatri, eller hvor barnet har behov for beskyttelse er problematikken, er barnevernet rett instans. Dette sett ut i fra kompetansehensyn, barnevernet har slik jeg ser det høy kompetanse (spisskompetanse) og bør få mer ressurser til disse sakene.

Myrsnipa samværssted har gjennom mange år opparbeidet seg kompetanse og erfaring på området ”Å tilrettelegge for trygge, gode og forutsigbare samvær mellom foreldre og barn.” Vi deler gjerne denne kompetansen med dere og dere er hjertelig velkommen til oss for videre samtaler.

Med vennlig hilsen

Bjørnar H Bakker
Avdelingsleder Myrsnipa

Hildegunn Dømbe Hermansen
Avdelingsdirektør avd. Mangfold og Oppvekst
Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo